

TRT Genel Müdür Teknik Yardımcısı Mete Coşkun ile Söyleşi...

METE COŞKUN, YAYINCILIK ALANINDAKİ TEKNİK GELİŞMELERİ DEĞERLENDİRDİ.

Röportaj: Mehtap ÖZKAN, Özgür COŞAR

▼ **TRT, yayıncılığın her alanında okul olma misyonunu da üstlenmiş durumda. Ticari kanalların kurulması sırasında yetişmiş bir çok teknik personelimiz önemli görevler üstlendi. Hala da önemli görevler üstlenmeye devam ediyorlar. TRT'nin okul olma misyonuyla ilgili bir şeyler söyleyebilir misiniz?**

Özel radyo televizyon kurumları, o zamanın başbakanının ben radyomu istiyorum sloganıyla başladı ve tabii bir patlama şeklinde gündeme geldi. Aslında kamu yayıncısı olan TRT çok zarar gördü. Çok fazla değerli arkadaşlarımız, özel radyo televizyon kurumlarına yüksek ücretlerle gittiler ve bu durum kurumdaki arkadaşları spekülasyon olarak o tarafa doğru yönlendirdi. Belirli bir süre sonra gördük ki bu kurumların amacı kar olduğuna göre, spekülasyon kuruluşların ardından ücret politikaları da geriye döndü. Şu dönemde bizim eleman kaybetme gibi bir sorunumuz yok. Yalnız gelişmiş ülkelerden bir farklı tarafımız var biz kamu yayıncısı olarak yeteri miktarda kaynak aktarılan bir kamu kurumu değiliz. Bir takım kıyaslamalar yapıldığı zaman Avrupa'daki yayın kuruluşları içinde hemen BBC'den sonraki en büyük cihaz parkına ve yayın fonksiyonuna sahip olan TRT'nin kişi başına gelir aktarımındaki en fakir ülkesiyiz. Bizden sonraki en fakir ülke

konumunda olan Yunanistan ve Macaristan'a göre kişi başına gelirden sekiz on misli bir düşüklüğümüz var ama yayın parkımız çok daha fazla. Şimdi şu soruyu sormak lazım, bu günkü koşullarda, TRT neyi gerçekleştirebilir, yatırım planı çerçevesinde kuruma verilen ne ise onu gerçekleştirebilir. Ama yeterli mi? değil çünkü çok büyük bir cihaz parkımız var, bu büyük parkı modern teknolojiye değiştirmek için, donanım alanında problemlerimiz var. Uluslararası yayın kuruluşlarına üye olmak açısından en disiplinli kurum tabii ki TRT, EBU ve ABU'nun çeşitli yayın kollarında üyeler ve oradaki bilgileri hep Türkiye'ye getiriyorlar ve paylaşıyorlar. Ama modern teknolojiye geçişte biz finansal açıdan dezavantaja sahibiz. İkincisi de özel radyo ve televizyon kuruluşlarının amacı kar etmek bu nedenle en kısa yoldan en popüler donanımı en kısa sürede getirmek bunun sürati ne, patronun isteğine bağlı. Ama biz kamu ihale kanununa bağlıyız, yeni teknolojinin alımı da dolayısıyla çok büyük bir zaman dilimi içinde gerçekleşiyor ve dolayısıyla siz bunu sağlayamıyorsunuz ama işlev olarak kurum 5550'lere varan civarda verici işletiyor ve bunun büyük bir kısmı da geriye dönüşü olmayan işlevleri yerine getiriyor. Buna rağmen sistem çalışıyor, içeriğini doldurmak bizim işimiz değil, ama biz Türk sat 2-A'ya da çıktık yakında 1-C doğu paketine de çıkacağız, teknik kesim olarak zannediyorum gerekli hizmeti arkadaşlar özveri ile yapıyorlar.

▼ **Hazır teknolojik yeniliklerden bahsederken son dönemde sayısal karasal yayıncılık ile sayısal uydu yayıncılığı bir yanlış anlaşılardan ötürü birbirine rakip gibi gösterildi.**

Sanıyorum orada, bir kavram kargaşası var, ama bu kargaşa sadece Türkiye'de değil gelişmiş ülkelerde de var. Yani onlar da eğer uydulardan yayını alabiliyorsa, sayısal karasal yayıncılığa ne gerek var gibi düşündüler ama sonuçta sayısal karasal yayıncılığa bütün gelişmiş ülkeler karar verdiler. Bir kere her şeyden önce karasal yayıncılık ulusal nitelik taşıyor, ama uydu ulusal nitelik taşımayan bir yayın, ben karasal yayıncılığı bu açıdan çok önemsiyorum. Aynı kısa dalga yayıncılığı gibi ulusal bir yayıncılık. Transmisyon ortamındaki yani, uydu transmisyonu ortamındaki herhangi bir yanlışlıktan ötürü yayın yapamaz duruma gelirsün ama vericilerinizin kendinize ait olduğu zaman böyle bir riskiniz yok ikincisi sayısal karasal yayıncılığın uydudan yayın yapan yayıncılığa nazaran bazı avantajları var. O avantajlardan biri mesela mobil olabilme özelliği var, bir evde uydudan yayın izleyebilmek için birkaç odada eğer



görüntü alabilmek istiyorsanız o zaman ya o kadar uydu alıcınız olacak ya da dağıtıcı için bazı tedbirler alacaksınız yani alıcınızı alıp başka bir yere götürme şansınız yok ama sayısal yayıncılıkta böyle bir şansınız var, üstündeki antenle birlikte alıcınızı alıp başka bir yere götürebiliyorsunuz. İkincisi uydudan yayında dışarıdaki hareketli ortamlarda yani radyo gibi mekanlarda dinlenememe şansınız var sayısal karasal yayıncılıkta bunu yakalyorsunuz. Onun dışında karasal sayısal yayıncılıkta katma değerli programlar geliştiriliyor biraz evvel bahsettim. İnteraktif TV gibi katma değerli programları geliştirme şansınız var dolayısıyla karasal sayısal yayıncılık DVB-S'den farklı bir olay bana göre, DVB-S çok iyi bir transmisyon ortamı. Bu arada insanlar çanaklarını koyup onları da izleyebilirler ama getirdikleri başka bir problem var. İnsanlar uydudan yayın alabilmek için çanak kullanıyorlar o zaman çanağın getirdiği bir takım ülke bazındaki olumsuzlukları da o tepkiyle birlikte taşıyorsunuz. Yani çok somut istenmeyen yayınları alabilmek için insanlar çanakları alıp o yayınları izleyebiliyorlar. Bunun mutlaka denetim altına alınması lazım. Yani her evin tepesinde bir çanak olmaz. Onun için sayısal karasal yayıncılık ulusal olan niteliği, getirdiği imkanlar ve bant kalitesi açısından uydu yayıncılığından daha imkanlı ve olması gereken bir şeymiş gibi geliyor bana. Gelişmeler de bütün dünyada bu doğrultuda gidiyor sadece bizde değil. Herkes sayısal karasal yayıncılığa önem veriyor.

METE COŞKUN Kimdir?

Mete Coşkun, 1946 doğumlu, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Elektrik Yüksek Mühendisi (Zayıf Akım) olarak mezun oldu. Mezun olduktan sonra PTT'de göreve başlayan Coşkun, 1 yıl sonra TRT Vericiler Dairesi'nde yeni görevine başladı. Coşkun burada kısa ve uzun dalga radyo vericileri montajında görev aldı. Daha sonra stüdyolar dairesinde çalışmaya başlayan Coşkun, kurumda ilk defa siyah beyazdan renkliye montajı gerçekleştirdi. Eurovizyon merkezinin ilk montajı, naklen yayın araçlarının bir kısmının planlaması, İstanbul televizyonunun planlaması ve montajı da dahil bir çok ünitelerde bulunan Coşkun, kurumda Mühendislikten başlayıp, Baş Mühendislik, Stüdyolar Etüt Planlama Müdürlüğü, arkasından Dış Yayınlar Teknik Müdürlüğü, Televizyon Stüdyoları İşletme Bakım Müdürlüğü, Stüdyolar Dairesi Başkan Yardımcılığı, Araştırma İmalat Dairesi Başkan Yardımcılığı gibi bir çok görevi üstlendi. TRT'nin hemen hemen tüm ünitelerinde görev alan hizmet veren Coşkun, Almanca ve İngilizce biliyor. Mete Coşkun şuanda TRT Genel Müdür Teknik Yardımcılığı görevine devam etmektedir.

▼ **Avrupa'daki gelişmelere baktığımızda, Avrupa Yayın Birliği'nin (EBU) ve Avrupa Birliği'nin aldığı kararlar doğrultusunda üye ülkelerin ve aday ülkelerin analog yayınların kapatılması için taahhüt ettikleri tarihler var. Avrupa'daki tarihlere baktığımızda bu 2020'li yıllarda artık Avrupa'da analog yayın, televizyon anlamında, kalmayacak. Ülkemizde de yanlış bilmiyorsa 2014 gibi bir rakam telaffuz edildi.**

Şimdi bir kere 2014 yılı haberleşme yüksek kurulunda önce 2012'ye sonra da 2009'a çekildi. Ama kişisel inancım bu kadar kolay olmayacağı doğrultusundadır. Çünkü regülasyon kurumları Telekomünikasyon Kurumu ve RTÜK'ün sayısal yayıncılıkla ilgili frekans planını gerçekleştirip, frekansların tahsisi doğrultusunda büyük problemler yaşadığını görüyoruz. Bunları ilk önce gerçekleştirebilmesi lazım, sayısal yayıncılığa yönelik analog yayınların devam edebileceği frekansları tespit edip ihaleleri yapıp bir takım çözümlerin gerçekleştirilebilmesi lazım nasıl olacak ben de bilemiyorum ama hükümetimiz 2009 gibi gördü zannediyorum regülasyon kurumları da bu doğrultuda çalışıyorlar. TRT olarak bizim görevimiz hükümetin verdiği görevi yapmak. Ancak sayısal yayıncılığa başlandığı andan itibaren ki bunun bir şirket aracılığıyla yapılması düşünülüyor yani TRT'nin de ortak olacağı veya TRT'nin kuracağı, aslında yasa TRT kursun diyor ama bir türlü onu gerçekleştiremiyorlar özel radyo televizyon kurumlarıyla o konuda bir türlü bir antat kalınmıyor. Ama şu olabilir, bir şirket, şirketin içinde temsil oranı yüksek bir TRT ve diğer şirketlerin ortak olduğu bir yayıncı şirkete yaptırılabilir. Öyle bile olsa TRT analog yayına belirli bir süre devam edecektir işte bu 2017'ler falan gibi. Dolayısıyla sayısal yayıncılığa devam ederken bir taraftan siz analog yayıncılık almaya da devam edeceksiniz zaten evlerdeki analog yayıncıların her birine sen mutlaka sayısal yayın izleyeceksin diyerek aldırarak çok doğru bir şey değil ama özendirerek aldırarak yoluna gitmeyi tercih edebilir hükümet sübvansiyon uygulayabilir set up box'lara ve giderek analog alıcılar da yavaş yavaş üretimi durdurulduktan sonra ilk önce set up box'ın (STB) IP televizyonlara geçip yeni STB içine giydirilmiş televizyonlar haline getirildikten sonra toplum bunu teknolojik gelişmeye uygun olarak alacaktır. O zaman kablolu TV'den direkt sayısal yayın alabilirsiniz ama benim bildiğim kadarıyla kablolu TV zaten şu durumda kablodaki yayınlarını sayısallaştırıyor. Uçlar sayısaldan analoga çevrilecek bu da bir süre sonra direkt sayısal alıcılara dönüşecek bu bir teknolojik gelişme ister istemez bunun içinde Türkiye'de olacak. Ama bu çok kısa sürede olacağını sanmıyorum bir kere TRT sayısal yayıncılıkla birlikte analog yayınları devam ettirecek. 5550 tane vericinin tamamını değiştiremezsiniz. Çünkü bizim görevimiz alan kapsamı 5550 vericinin hepsini değiştirmemiz mümkün değil. Çok akılcı da değil, yani elinizde analog verici var görevini yapıyor görevini yapan vericiyi ben sayısal yayıncılığa geçiyorum diye çöpe atamazsınız. Zaman içinde ekonomik ömrünü tamamladıkça akıllı bir planlamayla analog vericileri diğer yerlere yedekleyerek kaydırarak planlama yapılabilir. Zaten frekans planlaması da

bunu gerektiriyor. Zaman içinde geçilecektir diye düşünüyorum. Ama kaçınılmaz son sayısal yayıncılık.

▼ **Günümüzde yayın iletim ortamının değiştiğini ya da değişmeye yüz tuttuğunu görüyoruz. Özellikle artan bant genişlikleriyle birlikte klasik anlamda televizyon yayıncılığının da yerini yavaş yavaş farklı bir yere bırakması gibi bir gelişme var.**

Zaten onu inkar etmek mümkün değil biz ilk kuruma girdiğimiz zaman bilgi işlemle ilgili en ufak bir gelişme yoktu bir süre sonra bilgi işlem kuruma kurulduğu zaman sadece PC ile ilgili bir takım şahsi işlerimizi yapabilecek muhasebe vs. gibiydi ama bugün teknoloji o kadar gelişti ki artık bilgi işlemle donanım-yazılım hepsi iç içe yeni bir ünite olarak bu kurumda hizmet etmeye başladı. Bu gelişmenin sonucu da transmisyon ortamındaki kablolu sistemlerdeki veri hızının artırılmasıyla birlikte sanki oralara doğru kayar gibi geliyor bana. Çünkü uydudan göndermek yerine kablolar üzerinden göndermek çok daha mantıklı gibi geliyor ama tabii onun riskleri ne olur tahmin edemiyoruz. Hackerlerden tutun da her seferinde yayını nasıl garantilersiniz gibi şeyler var teknoloji zamanla bunu çözecektir diye düşünüyorum ama yakınsama kaçınılmaz. Ne olacağını tahmin etmek



EMO Ankara Şubesi Haber Bültenin bir sonraki sayısında "Taşeronlaşma ve İş Gücü Esnekleşmesi" başlığın dosya konusu olması kararlaştırıldı. Katıda bulunmak isteyen üyelerimizin makalelerini ve önerilerini ankara.bulten@emo.org.tr adresine göndermeleri rica olunur.

mümkün değil çünkü bu yakınsamayı düzenleyici kurallar konulmadı. Yani IP TV yapıyorsunuz herhangi birisi seni hack etti sonucu ne olacak veya orada yayınlanan bir takım yayına uygun olmayan şeylerin girmesi halindeki sorunlar ne olacak. Bir sürü sorunu yan yana getirebiliriz. Ama teknoloji mutlaka bununla ilgili gelececek ve sosyal regülasyonlar da peş peşe gelecektir diye düşünüyorum. Sadece şunu söylemek mümkün bu teknoloji kaçınılmaz telefon üzerinden, mobil el televizyonlarından evdeki televizyonlardan radyolarımızı dinlememiz yolda giderken maç naklini seyretmemiz artık bunlar hayal değil olacak ama kuralları nasıl onu bilemiyorum kimse de bilemiyor bana göre.

▼ **Sayısal yayınların yaygınlaşmasıyla birlikte, az önce siz biraz değindiniz, sayısal alıcıların, set üstü kutu denilen cihazların edinilmesindeki zorluklar nasıl aşılacak? Aslında sormak istediğim biraz da şu, mevcut analog yayınlar sürerken insanlar neden ek bir ücret ödeyip de bir kutu almak istesin ki?**

Zaten bu soruyu biz de soruyoruz. Bu görev haberleşme yüksek kurulunda TRT'ye verildi. Özel radyo ve televizyonlar görüyorum ki çok istekli değiller. Peki o zaman biz nasıl seyredileceğiz yani kesinlikle sorulması gereken sorulardan biri bu, bunun için muhtelif şeyler getiriliyor sayısal yayıncılığı cazip hale getirebilirsiniz, tematik kanallar kurabilirsiniz gibi öneriler getiriliyor. Avantajları kullanılabilir dediğim gibi sadece siz olsanız tematik kanalla cazip hale getirebilirsiniz, set üstü kutuları yapan çok ciddi firmalar var belki devlet bu firmalara sübvansiyon uygular insanlar bunları daha kolay alabilir. Görüntü kalitesi ve belki de içeriğine bir takım zenginleştirici şeyler koyarak alabilirsiniz ama çok önemli olan bir şey sayısal yayıncılığa tek başınıza başlamamalısınız. Yani sayısal yayıncılığa başladığınız zaman özel radyo ve televizyonlarla beraber başlamalısınız, böyle olmalı ki kamu da o geçişe zorlanmayı fark etsin. Yoksa durup dururken niye set üstü kutuya para verilsin. Üstelik de kişi başına gelirin çok düşük olduğu ülkemizde set üstü kutuyu neden alsın. Bana kalırsa bir sübvansiyon uygulanması yapılmalı.

▼ **Bir de şöyle bir farklı açılım dillendirenler de var. Özellikle İtalya'da, Multimedia Home Platform altyapısını kullanarak set üstü kutulara bir akıllı kart okuyucu yerleştirip çeşitli e-devlet uygulamalarını bu platform üzerinden yapar hale getirip özendirme uygulanabilir.**

Kesinlikle olabilir, belki bir süre sonra evimizde oturup televizyonlarımızla banka transferini bile yapabilir hale gelip bilgisayar olarak da kullanacağız. Olabilir çok da akılcı, olmaz şeyler değil yani.

▼ **Odamızın faaliyetleri ile ilgili eleştiri ve önerilerinizi duymak isterim.**

Meslektaş olarak EMO'ya çok sıcak bakıyorum bakmamam mümkün değil. Sonuçta bizim odamız



ve örgütlendiğimiz yer ve bizim zamanımızda da çok faal olan bir yerdi. Doğrusu EMO'nun meslek içi eğitim ile ilgili uygulamaları ve çabaları bana çok cazip geliyor. Gerçekten güzel çalışmalar. Orada toplum içinde tartışılan, EMO mesleğin dışında bir takım faaliyetlerde bulunur mu bulunmaz mı? Çok kişisel olarak bence neden olmasın yeter ki kamu yararı öngörülerek, görüşlerin serpiştirildiği bir ortam olsun. Sonuçta biz hepimiz sosyal varlıklarız hepimizin siyasi düşünceleri, dünya görüşleri olacak, bunu çatışmaya vardiirmeden her türlü

düşüncenin sergilendiği sosyal kısım da olmalı. Tabi ki bir meslek odası olması faktörünü de unutmamalı. Meslek içi eğitimler, mesleğin gerektirdiği zorlukları aşabilecek çalışmalar bunlar yapılmalı doğru olanı da bu gibi geliyor bana. Ben her zaman meslek odamıza tabi ki yardım etmek tarafındayım. İdari prosedürlere uyduğu taktirde tüm kurum çalışanlarımız EMO'ya gerek meslek içi eğitimde gerekse seminerlerde yardım etmelidirler ve katılım göstermelidirler.

▼ **Bize vakit ayırdığınız için teşekkürler...**